

Eski İstanbul

– A.Müfit KUTLU · 03 Şubat 2010

B.

Hatıralarımda kalan bir şehri özlemle anarım .. Dünyanın en güzel ve en gizemli şehirlerinden biri olan İstanbul'u ..

Kaybolan İstanbul'u hep ararım Anadolu'muzun cennet bir köşesinde .Kulaklarımdan hiç eksilmeyen çingirak sesleri ve martı çığlıklarıyla .

Kaybolan eski İstanbul'u hep ararım.

Ahşap iki, üç katlı evleri , bana İngilizce dersi veren Özgen Abla'yı , dışarıyı seyretsin diye bebeğini pencereye oturtan Yıldız'ı ,bayramda el öpüp bahşış aldığımız Edip Amca'yı mazide bıraktım .

Etyemez Sultansuyu Çavuşzade Cami sokağından geçen seyyar satıcılar da zaman tünelinden geçip kayboldular .

Gözlerimi kapatıp çağırınca geliyorlar "Eskiler alıyom ! Eskiiciii ! "

Beş çocuklu şakacı Amca'm beliriyor kapının yanında . Eskici'yi çağırıp bir şeyler söylüyor duyamıyorum . Eskici şaşırmış bakıyor. "Ne dedin Amca ? " diye sorduğumda kahkalarla gülüyor " Benim hanım da eskidi , onu da alır mısın ? " diye takıldım.

Cerrahpaşa Hastanesinin karşısındaki boş arsada kurulan bayram yerinde neler yok ki ..

Kayık salıncaklar , cambazhane çadırları ,macuncular,baloncular , kiralık bisikletler..Hurda demir ve kırık cam satışından kazanılan ,el öperek toplanan paralar burada yerini buluyor .

Samatya ,Cerrahpaşa,Yedikule ve Koca Mustafa Paşa , ücra ve fakir İstanbul .. Ama kapkaççılık yok,hırsızlık yok ,kaldırımlarda üst üste binmiş otomobiller,trafik homurtusu yok .

Sırtındaki meşe askılığın iki yanında salınan tenekeleriyle tarihi taş çeşmeye yaklaşan cezaevinden yeni çıkmış olan sucu Memet 'in narasıyla kaçışıyor yalakta oynayan çocuklar " Volta ! Volta ! "

Sucu Memet sırım gibi omuzlarıyla suyu olmayan fukara evlerine su taşıyor. Aldığı üç beş kuruşla nafakasını ve en kötüsü alıştığı esrarın parasını denkleştirmeye çalışıyor . Ama Memet hırsızlık yapmıyor,

mahallenin kadınına ,kızına yan gözle bakmıyor. Garip,fakir ama vakur .

İstanbul'un taşı toprağı altındır sözüne inanıp köyünü terkedip gelen Kastamonu'lu leblebici sırtında heybesiyle yolun başında belirdi " Sarı alıyom,bakır alıyom,çinko alıyom ... Leblebici ! "

Pencerede Hüsnüye Abla elinde bakır tencereyle yoğurtçuyu bekliyor " Silivri kaymaaak ! Yoğurtçuuu !

Turşucunun yolunu kesen çocuklar içine birer parça salatalık konmuş bardaklarda tercihleri kadar acılı turşu suyu içiyorlar.

" Turşucuuu ! Lahna biber tur-şu-su ! "

Çelik-çomak oynayan ,çember çeviren , bilye ,gazoz kapağı oynayan ,topaç çeviren çocuklar bir katırı fark edince kenara çekiliyorlar .

" Ey(i) vişne ! Ey(i) vişne !!!"

Çocuklardan hemen karşılık geliyor " Ey vişne – At gibi kişne "

Çavuş üzümü satıcısı , at arabalarında hasır sepetler içindeki cam damacanalarda satılan Hamidiye suyu , mevsiminde ortaya çıkan dondurmacılar .. Bezlerle sarılmış iç içe kaplarda talaş ve buzla sarılı dondurmadan hiç yenmez mi ? Külahın üzerine kapak gibi yapıştırılan dondurma erimeden ve yere düşmemesine de dikkat edilerek çabuk bitmesin diye yalanarak yenir.

Pazar günleri oyunlara eşlik eden çan sesleri Yedikule ve Samatya'daki kiliselerden yankılanır. Çocuklar hep bir ağızdan bağırişirlar " Bu gün günlerden Pazar – Gavurlar azar "

Bu masum protestonun dışında büyükler tepki vermezler .Herkes dininde özgürdür.

Akşam yemeğinde kıvırcık salata ve taze soğan isterse babalar , mahalledeki iki büyük bostandan birinin yolu tutulur. Bostancı , elindeki şişe geçirdiği sicim gibi ince dalın üzerine koca havuzdan aldığı kıvırcıkları ve turpları diziverir.

Zaten o gün bizim sokaktan Siirtli balıkçı geçmişse tavada nar gibi kızarmış palamutlar da hazır demektir. Arkasından tahin helvası yenmezse olmaz.

Buzdolabı denilen eşya ismi duyulup cismi bilinmediğinden akşam yenecek olan karpuz file içinde saatler öncesi kuyuya sarkıtılmıştır.

Hele ramazan aylarında bir başkadır mahalle .. Top atılıp kandiller yanınca çocuklar hep bir ağızdan bağışırlar " Kandiller yandııı - Oruç bozulduuu "

Geceleri saklambaç oynamanın da zevki başkadır ama gündüzleri o kadar çok koşulmuş ve yorulunmuştur ki akşam yemeğini yer yemez köşedeki minderin üzerinde sızılır.

O dünyada televizyon, internet hatta transistörlü radyo bile yoktur. Oyunların her çeşidi arkadaşlarla oynanır . Acayip isimli sınavlar, dersaneler bilinmez . Kursun en iyisi komşu abladan alınır. Ortaokulu bitirenlere devlet kapıları açılır.

Ay başı geldi mi maaş hazır .. Merhum Türkçe öğretmenimiz Sakallı Baha Efendi'nin ifadesiyle "Çocuklar şu ortaokul şehadetnamesini (diploma) almaya bakın . Devlet barem kapılarını açıyor .Aybaşı geldimi maaş hazır .Bozdur bozdur ye ! Bozdur bozdur ye ! "

Sonra memur olunca kız isteme ve alma şansı da artar " Ölüsü de para . dirisi de para "

Böyleydi eski İstanbul'umuz ..Güzel komşuluklar vardı . Yollarımız Arnavut kaldırımıydı ama yürürken kimse üzerinize çamurlu su sıçratmazdı . Mahalemizde bostanlar, çitlembik ağaçları, incir ağaçları , 25 kuruşa üç filim seyrettiren sinemalar vardı .Hormonlu domatesler . çirkin beton binalar , motor homurtuları , aynı binada oturup birbirini tanımayan , otobüste ,tramvayda yaşlı insan görünce başını cama çeviren insanlar yoktu.

Temizdi kıyılarımız. Etyemez tramvay durağındaki demiryolu köprüsünü geçince yıkık surların dibinden denize girerdik .

Şimdi gözlerimi kapıyorum artık . Ne zaman çağırısam İstanbul'u , eski bir film gibi hayal ekranımda beliriyor 60 sene öncesinin gizemiyle.

Altınoluk sahillerinde ufka dalarken yorgun bakışlarım , ben de Orhan Veli gibi yapıyorum artık .

Gözlerim kapalı İstanbul'u dinliyorum .